

V torek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na-
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta 4 „ — „
za četrt leta 2 „ — 20 „

Po pošti:

Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta 5 „ — „
za četrt leta 2 „ — 60 „

Vredništvo in opravnštvo
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno dvestoplo
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne ikra
5 kr., če se tiska 3krat,
4 kr., če se tiska 3krat-
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačati
kolek (stempel) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 52.

V Mariboru 4. avgusta 1868.

Tečaj I.

Č. gg. obiskovalcem prvega slovenskega tabora!

Tistim gosp. obiskovalcem prvega slov. tabora, kateri pri-
dejo iz Ljubljane, iz Celja, Maribora, Zagreba in pa iz Čakovca,
dalo je slavno c. kr. priv. južno železniško društvo polajšanje, da
se jim bodo dajale 7., 8. in 9. avgusta karte za vožnjo v postajo
Ormuž (Station Friedau) in 9., 10. in 11. avgusta za vožnjo iz
Ormuža nazaj tje, kjer so vstopili, za polovico navadne cene.
Tisti gosp. obiskovalci pa, kateri bi v medpostajah vstopili, dobijo
lahko po dotičnih načelnikih postaj (Stations-Chefs) tudi za polo-
vico navadne cene karte za sem in nazaj od poprej imenovanih
postaj (iz Ljubljane, iz Celja itd.). Samo da te karte veljajo le
za vožnjo v Ormuž in iz Ormuža tje, kjer je kdo vstopil. Taka
karta bi, ako bi kdo pri kateri drugi postaji izstopil, ob vso ve-
ljavo prišla.

Pogovori v taboru se začno ob tréh popoldne.

V Ljutomeru 1. avgusta 1868.

Odbor za I. slov. tabor.

Rešitev zastavice.

IV.

Iz Dolénje Kranjske. P.

Ker smo Slovenci od nekdaj navajeni bili „Novicam“ neko posebno
zaupanje skazovati, smo dolgo mirovali in opazovali, če se bo res čudež sto-
ril, in dober kruh narodne svobode in ravnopravnosti spekel iz tiste duali-
stične moke, katero so „Novice“ poprej z nami vred pri vsaki priložnosti od-
ločno zametovale in rekly, da ni v njej o narodni svobodi — o ravnopra-
vnosti, ki je fundament srečnega prerajstva Avstrije, duha ne sluha! — In kaj
smo pričakali? Napravila se je sicer neka sprava z Ogrri, ali kakošna je ta
sprava? Federalisti smo nameravali iz Avstrije napraviti le eno knjigo zve-
zano po skupnem državnem zboru in skupnih državnih zadevah, znotraj pa
lepo razdeljeno v različne predele, kakor jih zahteva historično in naravno
pravo; a dualisti napravili so iz Avstrije dve knjigi popolnoma razdeljeni;
od katerih je vsaka posebej vezana in ktere edino le tenki trak delegacij
rahlo in slabo skupaj veže — od danes do jutri, in še ta trak ni cel, ampak
tudi on je na dvoje presekán — tako, da se le prav majhno skupaj
drži. Tudi starodavno skupno ime „Avstrija“ se je tej spravi za ljubav žrt-
vovalo. Gledé državne celokupnosti in enote je torej ta sprava taka, da je
noben pravi avstrijski domoljub hvaliti ne more. Kakošna je pa v finančnem
oziru? V tem oziru mi je menda ni treba dosti popisovati, ker so slabosti
njene vsakemu znane, kdor le kolikaj časopise prebira, in kmalu jo bode ob-
čutil tudi tisti, ki pravi, da se za politiko, časopise, narodnost in druge take
„neumnosti“ ne briga, kajti pod zaničevaním Belkredijem so davki, kakor je

znano, precej pomanjšani bili, 20 odstotkov kuponskega davka tudi vsi drugi
davki spet za nekoliko ad majorem dualizma gloriám“ povišali. Razen tega
se je tudi vprašanje zarad državnega dolga poravnalo za Cislajtanijsko tako
neugodno, da je poslanec Skene imenitnemu gospodu — „prvemuz za cesar-
jem“ — ki ima to pogodbo posebno na vesti, naravnost v obraz povedal, da
zasluži zarad nje z ministerskega stola na klopico zatožencev premeščen biti.
To in še marsikaj drugega, kar se po vsem svetu najimenitnejim osebam
godi, ki ne živé same zase ampak v javnosti in veliki odgovornosti, naj bi
si „Novice“ in tisti slovenski poslanci ad notam vzeli, katerim je vsakdo ne-
olikán divjak, kdor se jim predrzne resno brez ceremonij v obraz povedati
Kdor se v javnost podá in velike odgovornosti prevzame, mora
pripraven biti, ne samo na hvalo, ampak tudi na očitno grajo,
ako hvale ne zasluži. Znana je angleškega državnika beseda: ko bi
opozicije ne imel, naredil bi si jo sam. Kdor svétovo sodbo in grajo po-
sliša, ta se uči, da pazi potem na svoja djanja. Naši poslanci poslušajo
lahko; govori jim vse slovanstvo. Ako ne hoté — ni jim pomagati, slabo za
nje, slabo za nas. — Vsed finančne pogodbe otesli so se Ogrri velikanskega
državnega dolga, ki zdaj le Cislajtanijsko tlačí in tudi sicer plačujejo Ogrri,
kteri lahko s svojimi letnimi pridelki skoro pol Evrope preživijo, kakor je
Skene dokazal, do 18 milijonov gl. na leto premalo davkov, in deficit, kateri
je poprej vso Avstrijo tlačil, zvalil se je na Cislajtanijsko. Magjari sicer pra-
vijo: „Mi nismo državnega dolga napravili, toraj nas ne veže“. — Ali če
Magjarov ne veže, vezal bi še veliko menj nas Slovane, ker Magjari so s svojo
revolucijo sila mnogo k velikosti državnega dolga pripomogli, Slovani pa so
kot krotke ovčice vselej zvesto pokorni bili nemški-avstrijski vladi; oni so v
Nemcev voljo vdani vselej potrpljivo s krvavimi žulji plačevali, kar se je od
njih zahtevalo. Ako so kdaj, ko so videli, da gre vse narobe, svoj glas
povzdignili in kaj boljšega nasvetovati se predrznili, jih Nemci nikdar poslu-
šali, ni ubogali niso, marveč le zaničljivo so se jim posmehovali, ko da so
oni na večne čase v najem vzeli tisto umetnost po kateri se Avstrija srečno
vladati more. Vendar ker so bili Slovani vedno za obstanek Avstrije, se
niso državnega dolga otesali, čeravno so prepričani bili, da ga imajo le
nemški državniki na vesti, kateri, ne poslušaje dobrega sveta, najmenj od Slo-
vanov, vedno le krivo vozijo ladijo državnó. Sprejeli so ga torej in le ravnopra-
vnost zahtevali, da bi vsaj zdaj, ko sta nemški absolutistični, in ustavni
centralizem fiasko napravila, zlato sonce svobode in ravnopravnosti vsem
narodom zasijalo, da bi Avstrija volnce krivobit postala, kar ima biti, t. j. ne le
Nemcem, tudi ne le Nemcem in Magjarom, ampak vsem svojim narodom
enako ljubeznjiva in skrbna mati. Ali kako daleč je Avstrija ravno po dua-
lizmu od tega cilja v stran zagazila? Daje se Nemcem in Magjarom, celo
Judom vse kar zahtevajo, da, še za neavstrijske, za rumunske Jude sedanja
dunajska vlada ljubeznjivo skrbi, da jim se ne bi ravnopravnost kratila, do-
mačim Slovanom pa, ki v vsakem oziru največ žrtvujejo za obstanek Avstrije,
ki so Avstrijo vselej podpirali, ko so jo drugi podirali, njim se v §. 19. le
nekoliko ravnopravnosti na papirji obeta, kajti kdor zahteva, naj se ta ravnopra-
vnost v šoli, cerkvi, uradnji in povsod v javnem življenji dejansko vpe-
lje in resnica postane, je že v nekterih očeh ultraslovenec, rogovilež, puntar
in šuntar, paslavist, separatist, moskovitar, fevdalec, ultramontanec, sovražnik
cesarja in Avstrije, itd. brez kraja in konca.

Listek.

Beseda o „Matici“.

Peti dan tega meseca bode v Ljubljani letošnji občni zbor slovenske
Matice. Želim, da bi se mnogo udov zbralo, da bi se pogovorili še o kateri
drugi stvari, in da bi za Matico bolje skrbeli.

Kako navdušeni smo bili vsi za ta zavod, ko je nastal, kako živo
vdeleževanje se je kazalo pri prvem občnem zboru, koliko smo upali od
njega! In zdaj? Nikjer se ne kaže tisto navdušenje, brez kterega ni bilo
storjeno, niti se ne stori nobeno veliko delo, nikjer ni čutiti, da bi se kdo
veselil, ali da bi kaj pričakoval od letošnjega občnega zborna. Ko so vzroki
pomanjkanja tega navdušenja? Res, mnogo vzrokov utegnute kunej Matice
iskati, mnogo pak se jih najde v nji sami.

Matičin namen je, slovensko slovstvo podpirati. Ker so rodoljubi
spoznali, da je nam treba knjige, knjige in spet knjige, ustanovili so slov.
Matico. Ali pa stori Matica toliko, kar bi mogla? Ali ima njen odbor pri
izdavanji knjig vedno pred očmi: kaj je nam Slovincem najbolj in naj-
prvo potrebno in primerno? Naj vsak roko na srce dene in pošteno od-
govori na ta važna vprašanja, jaz odgovarjam: ne.

Starega Slovenca sem lani, ko je tisti matičin „koledar“ v roko
vzel, slišal reči: „kruha vas prosimo, pa nam kamenja dajete“. Ali je Ma-
tice, ki bi imela biti prvi zavod, vredno da se s pratikarenjem peča, in to
izdaja? Vemo, da so koledarji važna stvar, ali če že družba sv. Mohorja
enega v 10.000 eksemplarih med slovenski svet razpošlje, naj Matica ne

šepa za-njo. Če nam je treba več koledarjev, in če se razprodadé, knjigo-
tržce imamo. Proč s koledarjem, ki ima veljavo le za eno leto. Za tisti
denar, ki se potrosi za koledarske stvari, tiska se lahko spis, ki ima dalje
veljavo kakor od novega leta do kresa, in od kresa do novega leta. — Na
dalje ali nam je res najbolj in najnaprvo v slovstvo treba „Zidarja“. Lepo
in dobro bi bilo, ko bi imeli namestu laških domače mojstre. Ali veliko
vprašanje je, če se bo le en zidar samo iz knjižice matičine bolje zidati na-
učil. Pa ko bi se jih več naučilo (mnogo nimamo ni zidanj ni zidarjev),
nastane vprašanje, ali nima Matica gledati na naše splošne potrebe? Na
potrebe njenih udov in slovenstva v obče? Jaz pravim da.

Obljubljen in menda izdelan je: „Olikani Slovenec“. Dobro in po-
trebno je, če se človek med družbo v podobno in čedno obnašati, kar
bo učil boje ta „Olikani Slovenec“. Ne bom tukaj opominjal, da je pod-
loga „olikanega“ obnašanja v zadnji vrsti še le v tacih knjigah najti, da je
izreja od mladega, zdrava pamet (ktere noben „Olikan Slovenec“ ne more
večiti) tisto, kar človeka za družbo olika, da se toraj tudi ne kaže taka
silna potreba. Tudi ne bom djal, da take knjige, ne v vednost ne v
umetnost spadajoče, naj bi s koledarji vred prepustili bukvarjem. Ko je
Matica izdajo „ol. Slov.“ sklenila, je pozabila, da „olikaní Slovenec“ nima
plešišča, da se nima dobro kje olikano obnašati, da nimamo z malimi izje-
mami — družbe slovenske.

In to, to Matica vedno pozablja! Če se je reklo, da naj družba
sv. Mohorja dela za prosti narod in za duhovščino, Matica pak bolj za iz-
obražene Slovence, kje se pokazuje, da se to res godi? Ali ne vidi naša
Matica, da mora naše izobražence še le pridobiti za slovenski jezik, da

Namestna vlada v Srbiji.

I.

Milovoj Blaznavac, prvi član namestne vlade.

M. Blaznavac je rojen leta 1862 v vasi Blaznavi, od ktere nosi tudi svoje ime, kajti njegov pravi priimek je Petrovič. Že v svoji mladosti je kazal posebno veselje do vojaškega stanu, in komaj 22 let star je bil že stotnik v srbski vojski. Šole, ktere je dovršil v svoji domovini, niš mu zadostovale, zato je zapustil leta 1848 svojo službo, ter se podal v Berlin iskat večega znanja. Komaj pa je bil tje došel, ko ga je že politično kipe-nje tega leta prisililo vrniti se na Dunaj. Tu se je spoznal s knjezom Mi-hajlom Obrenovičem, s katerim sta se s posebno ljubeznijo pogovarjala o po-litiki, ktere bi se imela Srbija na istoku držati. Oseben prijatelj generala Kničanina stopil je Blaznavac v njegov oddelek in zapovedoval topništvu, kjer mu je njegova razvidnost, hladnokrvnost in njegov pogum v kratkem po-magala do časti majorja, potem podpolkovnika.

V tej službi je spoznal bolj kakor kedaj potrebo večega izobraženja. Zatorej je odšel na Dunaj, da bi dovršil politetnični kurs. Odtod se je po-dal v Pariz in dovršil pripravne nauke, po kterih je mogel stopiti v ženijsko in topniško šolo v Metz. Tu se je odlikoval po svoji veliki dušni zmožnosti, pridnosti in izgledni disciplini. Zraven vojaških nauk je poslušal politično ekonomijo pri g. Charles-u.

Ko se je vrnil v Beligrad, potrdila ga je vlada Karažorževićeva v podpolkovnikovi časti, ter ga postavila za načelnika vojaškemu oddelku, ki je tedaj spadal pod ministerstvo notrajnih zadev. Njegovi inicijativi in nje-govemu neumornljivemu trudu se ima Srbija zahvaliti za sledeče vojaške zavode: artilerijsko šolo, topolivnico, državne fabrike za prah in puške, arsenale, vojne magazine in vse one spremembe, ki stavijo srbsko knježevino vsem kr-ščanskim državam iztočnim na čelo.

Leta 1857 se je mudil dalje časa v Belgiji, kjer je skrbno opazoval konstrukcijo in rabo mašin in izdelovanje raznega orožja; kar se je tu na-učil, presadil je v srbske zavode v Šumadiji.

Po prevratu 1858. l., po katerem je zgubil Karažoržević srbski pre-stol, na čelo se je postavil vojski, ki je pregnanemu knjezu zvesta ostala, in kteri ni dopuščal deti orožja iz rok, dokler ni dobil od skupščine garan-cije, da se bodo spoštovale deželne postavne in osebna svoboda. Prvi pot je takrat obvaroval deželo pred anarhijo.

Dokler je vladal stari knjez Miloš, in to je bilo vrlo kratko, vrnil se je Blaznovac na svoje malo posestvo v Blaznovi, in se pečal samo s polje-delstvom. Po smrti svojega očeta ga je poklical l. 1862 knjez Mihajlo v službo, in mu izročil vse vojaške tehnične zavode v Kragujevcu naloživši mu, da ima vse topničarstvo pod svojo odgovornostjo prenameniti po najnovejši sistemi. Vsi izvedenci, Srbi in tujci, pripoznavajo, da je svoje poslo izvrstno opravil.

V Kragujevcu je vstvoril Blaznavac šolo za proste kmečke fante, v kteri se izobražujejo za tehnične delavce, in je položil ž njo temelj vsemu večemu napredovanju narodnega rokodelstva. Neverjetni vspeh, kterega je v kratkem dosegel, in velika denarna varčnost pri izdelavanju vojnihi potreb-ščin, ktera je bila le zato mogoča, ker je imel pri vsakem delu svoje oči, napotila je knjeza Mihajla, da ga je pred 3 leti, ko se je tedanji minister francoz Mondain vrnil v svojo domovino, postavil za vojnega in ministra javnih stavb. Tu je bilo polje za njegovo delavnost. Stojčea in narodna vojska se je na novo organizovala, uredba se je predručala in zboljšala, ko se je bilo uvedlo v srbsko vojsko novo orožje, častniki domačini, ki so se z uspehom učili po družih državah, pozvali so se, naj napišejo vojaških knjig; ustanovil je za to tudi vojno knjižnico, ustanovil je pripravno šolo za čast-nike narodne vojske, vse stoječe kasarne so postale šole za vojaške. Reči se sme, da se more vojak v teh šolah zraven vojnihi predmetov tudi moralno izobraževati.

Tako je postal Blaznavac ljubljeneec knježev, duša vse vojske, mož, kterega je narod posebno spoštoval. Vse to ga je in njega edinega sposo-bnega storilo, da je mogel po ubijstvu knježevem obvarovati zemljo srbsko

mora olikan Slovenec še le slovenske družbe iskati? Če se razgledamo po slovenskih čitalnicah (ljublanske, ki je največa nikakor ne izvzema), ktere imajo nalogo slovensčini v omikano družbo vrata odpirati in tujo konverza-cijo spodrinuti, kaj slišimo? Možé, ki pravijo, da so Slovenci, pa se javno nemški razgovarjajo; mlade ljudi, ki „navdušeno“ znajo peti „naprej“, pa nemški kramljajo; na plesiščih deklace in gospé z gospodiči in gospodi — tudi nemški. Kaj pomaga, če toži ta ali ta, da ga srce boli, ko vidi še od naših naš jezik zanemarjen. Treba je gledati po vzrokih, zakaj se tako godi in potem delati, da se to zboljša. Govori se med nami v „olikanih“ družbah le preveč nemško, ker je izreza tega kriva, ker je navada — že-lezna srajca —, ker volje ni, ker znanja in vaje manjka. Janežičeva slovnica je dobra slovnica. Ali madež ima, kakor ga imajo vse slovnice, da je suha. Večina naših mestnih ljudi — in te pridobiti, ne samo na pol pri-dobiti, mora biti slovenstvu skrb — se slovnice boji in ogiblje. Tudi drugi narodi se svojega pisnega jezika ne učé toliko iz slovnice kakor iz berila. Berila toraj nam naj Matica preskrbi. S „koledarji“, „zidarji“, českimi slov-nicami, s samimi predstavami je naši literaturi premalo pomagano in z ozirom na pomanjkanje berila malo ustrezno.

Ko je vlani za našo literaturo tolikanj zaslužni in izvedeni g. prof. Janežič nekoliko praktičnih in dobrihi predlogov stavil, n. pr. naj Matica skrbi tudi za slovensko beletristiko, prešel je odbor s puhlim izgovorom, da za beletristiko naši listi srbé, na dnevni red.

Ko bi se premislilo, da je ravno poezija in nje oddelki dramatika in lepoznanstvo najvažnejši faktor za razširjenje jezika tudi v tiste kroge, kjer se bo rabil poduk „olikane Slovenca“ — ne bi matičarji teh oddelkov

punta in prevrata. Po nesrečnem onem dogodku ni mnogo svetov iskal, ampak energično postopal po svoji glavi. V občini zmešnjavi je izdal dnevno zapoved narodni in stoječi vojski, 80.000 ljudem, in jo povabil, naj se ona izreče za Obrenoviča IV. Vojska je brez ugovora ubogala vojnemu zaukazu, t. j. povabilu. S tem je zginila vsa nemirnost, ves strah, in lahko je bilo ljudi v miru ohraniti, ko je bila njih pozornost drugam obrnena. Ta nje-gova naredba se je v Srbiji obče pohvalno pripoznala, in tudi skupščina jo je pripoznala, ker je enoglasno volila ljubljeneega in spoštovanega ministra v začasno vlado.

P.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 1. avgusta. [Izv. dop.] Iz gotovega vira vem, da našemu dragemu g. Svetcu „Slov. Nar.“ skrbi napravljati in da se mnogo briga zanj in za slovensko mladino. Na Dunaji se je bil ondan na „bontaničnem vrtu“ sešel z nekim slovenskim študentom g. K. Zvesto ga je povpraševal, kaj mladi ljudje o njem in njegovi politiki govoré, če se kaj uče, mislili ta in ta „državno službo dobiti“ itd. Na konci svojega radovednega izpraševanja je K—u povedal z neko strastjo, da so slovenski državni poslanci sklenili na praznikih za to delati, da se vzlasti vaš list „Slov. Narod“ zatré. Kaj ne da ja to jako ljubeznjivo*). — Mesc avgust nam precej prinese narodnega življenja v Ljubljano. Razen tega, da bo Matica svoje ude zbrala v posvet, pri-dejo menda 14. avgusta slov. študentje. Ta poslednji shod ni prav priljubljen kakor slišim, nekterim imenitnim narodnjakom. Vse eno pa smemo reči, da bodo dobro sprejeti in upamo, da se snidejo v obilnem številu. Naj nobeden izmed njih doma ne ostane, komur je koliko mogoče tačas Ljubljano obiskati. — Gimnazijski vodja je boje tukajšnim dijakom djal, da je ta shod nezakonit. Menda mož pozna decembarsko ustavo, saj je vladen. Zakaj toraj tako naglo sodi predno pozve program, predno ve ali se je, ali se bode dovoljenje do-bilo ali ne. Čuden je tudi nek nemški profesor g. H—g, o katerem pravijo, da je dijakom na domu iz miznice jemal slovenske liste. Čemu dražite mla-dino, vi, ki vam je dana, da bi jo po očetovsko učili. Pridobite si njena srca in storili boste na svojem lepem polji veliko. Pedantizem škoduje vam in vaši reči. — „Laibacherica“ je pisala, da so dijaki peli gg. profesorjem. Da, istina je, da so peli. Ali šli so nemškimi profesorjem nekaj povedat s pe-smijo: „Ja sem Slovan, dušom telom“ itd.

Iz sv. Ruperta na Dolenjskem. Ko so bili naši viharhi dnevi o volitvah nastopili, opominjal sem v „Slovenici“ naše ljudstvo, naj si izvoli narodnega zastopnika. Ta glas ni bil zastoj, zmagal je bil slavno naš na-rodni kandidat. Po dolgem prenehanju se pa zopet enkrat oglasim, nadjaje se, da bode tudi zdaj slišam moj glas, čeravno vem, da „Slovenskega Na-roda“ ni lahko v našem kraju zaslediti, vendar pa mislim, da bode tudi sem-kaj kmalu priromal. Žalostno, jako žalostno je, da mi Slovenci tako malo spoznamo vrednost časopisov, in posebno tacihi, ki se hlabro boré za naše pravice, temveč še može imamo, ki zoper nje divjajo. Jaz poznam duhov-ništvo naše, ono je v istini narodno, vendar pa mu še manjka tistega narod-nega ponosa, ki kinča vsacega pravega narodnjaka. Kjerkoli sem bil, videl sem veliko časopisov, ali zastoj sem se oziral po našem „Sl. Narodu“. Na-roča se marsikak duhovnik na nemške liste bodi si katoliške ali druge, če-

*) Sporočilo se nam je bilo to popred že iz Dunaja, enkrat tudi iz Ljubljane in nam imenovalo tudi ime g. Tomana. Neverjetno se nam to počenjanje ni zdelo, saj je tudi g. Vilhar dijakom v Gradi pravil, da mu je bil g. Toman ob svojem času mnogo naročnikov „Naprejevih“ na Gorenjskem odkoldeoval. Molčali smo do zdaj, ker smo ime-novane može bolj spoštovali, kakor se spoštujejo sami. Da smo jim pa pravični, naj sta-vimo v narodno kroniko tudi ta „sklep“ naših državnih poslancev, kteri se drugim, kar so jih na Dunaji storili, vredno na stran stavi, da obranimo prihodnosti materijal, po kterem se bodo sodila teh mož sredstva in rodoljubje in da č. bralcem v izgledu poka-žemo, kakošna je njihova kritika „stvarna in objektivna“. Sicer pa naj vrtajo ali ne vrtajo proti „Slov. Nar.“; kaj mu morejo kvaré načiniti? Znano je, da iz Kranjske ni dobil nobene akcije, ter da ima po vsem Kranjskem komaj 140 naročnikov. Vzemite mu še te naročnike, ali menite, da s tem „Slov. Nar.“ že ubijete? Pa če se tem huje napnete, vseh 140 kranjskih naročnikov mu niti vzeti ne morete! Vaša moč je, kakor sami bridko dovolj spoznavate in pripoznavate, tudi na Kranjskem prestala: fuit ingens gloria Teu-crorum.

Vredništvo.

tako v kot stavili. Beseda lepoznanstvo, poezija zbuja, kakor je videti, pri nas celo častnim možem misel o kaki igrači, velicem trudu, ki se s precej malostno rečjo ukvarja in dan gubi. Ti možje ne pomislijo, da je umetnost in poezija zraven vednosti neobhodno potrebno, da je umetnost hrepenenje po popolnosti in lepoti v vsacem razvijanju.

Pomanjkanja blazih čutov in namenov, ktere v človeka zraven nra-vouka vcepi pečanje in veselje do poezije, tega pomanjkanja mnogo vidimo pri svojih lastnih ljudeh. Tedaj že iz teh razlogov, da se izobražencem s časom utegne domačega berila dati, da ne bodo morali vedno po tujem se-zati, da se bodo našemu jeziku privadili z lažim ne le suhoparnim, samo na pamet in razum namenjenim branjem, da bomo tako res dobili in razširili krog, kjer se bo „olikani Slovenec“ rabil, — kakor tudi iz povoda splošno-človeške veljavnosti beletristike in poezije, naj se slov. Matica loti tega lite-rarnega odelka. Naj razpiše imena vredno darilo a) za obširnišo po-vest, namenjeno odrasli izobraženi mladini, b) naj ako noče dramatičnega društva podpirati z novci, sama razpiše darilo za dobro izvršno tra-gedijo ali komedijo.

Koledarji, že v rokopisu zastarele zgodovinske knjige brez po-rabe novejih preiskav, prestavljeni po tujcihi spisani sestavki o naši do-želi (Erben), česke slovnice, samo prestavljene naravoslovske knjige, „oli-kani Slovenci“ — vse to bo v naši literarni zgodovini malo šteló, nikdar nobene epohe ne naredilo in morda ni vredno zavoda, ki bi imel le cvet iz naroda pobirati in narodu dajati.

Pravi se, da Matica nima zdatne dušne podpore, da se pisatelji od-tezajo. Zakaj pa ne? Ali ni morda Matica nekoliko sama kriva? Jaz bi djal

ravno se ve, da so si vsi v enem jako podobni, namreč v obrekovanji, zasmehevanji in v družih tacihi rečeh zoper Slovanstvo. Narodnjaki! ne spimo, kajti v našem viharnem devetnajstem stoletji, ki hiti z električno hitrostjo in vedno nove ideje rodi, je treba nam trdno stati in boriti se, da ne zginemo v morji zmešnjav.

Vsak izobraženec bodi si tega ali onega naroda mora pritrditi, da je dobra ljudska šola podloga ljudski omiki, in da kjer se ta doboje, tam je dobro napredovanje v kmetiji in obrstvu in na tej se dalje zida blagostanje dežel in držav. Ali žali Bože! kako je pa to pri nas na Kranjskem. Kake šole imamo? Slabe jako slabe so, in kaže se, da ne bodo boljši, ako ni hitro zdatne pomoči. Naš deželni zbor in sploh narodnjaki imajo to veliko nalogo, katero naj bi srečno in dobro izvršili. Kdor ni preskrbljen materialno, ta duševno ne more delati; in ravno ta napaka je pri nas. Da mora učitelj od vasi do vasi za svojo plačo z vrečo hoditi in marsiktero grenko slišati, ali ni to žalostno. Mnogo se je o zboljšanju šol v časopisih pisalo. Nemogoče je vse zboljšanje, dokler ni materialen stan učiteljem drugi. V našem prijaznem kraju, na dolenskem, kjer imamo vse oddelke kmetijstva, dovolj njiv, travnikov, vinogradov, hoste in družih raznovrstnih oddelkov, v tem lepem kraju životarimo gmotno in duševno. Kako je to mogoče? Lehko, kajti iz vina dohaja le malo dobička in počasi se še ta pogubi po globocih strugah. Županija, kakor je naša, ki ima čez 300 otrok v šoli, ima samo enega učitelja in še tega starega in za zdajni čas nesposobnega moža. Da morajo znati naši ljudski učitelji književni slovenski jezik, to nam bodo vendar potrdili tudi naši za ravnopravnost v zadnjem času tako pohlevni poslanci. In vendar je učiteljev veliko, ki niso zmožni slovenske pravilne pisave. Morejo li otroci potem le kaj najmanjšega v svojem jeziku pravilno pisati. Ni li žalostno, da nismo še dospeli do tje, da bi vsaj ljudske šole, narodne šole postale! Tega je kriva naša pohlevna politika in premalo dela. Ko bi bili Čehi, svoje šole in narodno življenje tako zanemarjali, kakor mi, huda bi se za nje godila v tem času preskušnje. Ali narod, ki je tako izobražen, kakor so Čehi, ne more tudi v tacem stanju obupati, temveč njegov narodni ponos se še bolj vzdiguje in širi. Videli bomo ali se bode naš kranjski deželni zbor z narodno večino zdaj enkrat na noge postavil in kaj resnega storil za šole, narodne šole in učitelje.

Druga huda rana pri nas je slabo napredovanje v kmetiji, in če se kdo podviza, da bi k zboljšanju kaj pomagal, ako še kdo oporoko o tem zapusti, pozabi se kaj on in oporoka. Naš ranjki čestiti gospod župnik Vovk dobro naroden duhovnik, spomnil se je še pred smrtjo svojih farmanov, ter jim dal polovico lepega sadnega vrta za šolo, v katerem naj bi se naši ljudje podučevali v kmetijstvu, posebno v vinstvu in sadjariji. Ali žali bože! vrt so vsi pozabili učitelj, župan in druge oblasti, ter ga niti zboljšali niti porabili. Vse je mlačno, in znabiti bode še tako ostalo, kakor je bilo, če nam ne bode pomagal naš novi župnik, kateri je kakor čujem, vnet Slovenec, goreč za poduk ljudske mladine. Gospoda župana pa opominjamo, da naj poskrbi in vrt napravi kakor je naročeno, ker to je sveta dolžnost njegova. Županija pa naj se preskrbi z dobrim učiteljem, da se že v prihodnjem letu počne poduk v kmetovanji, kajti tukaj pri nas je potreba dobrega poduka v kmetiji vsaj o važnejših oddelkih. Davkov moramo vedno več plačevati, in sicer najviše na celem Dolenskem, pridelka pa čedalje menj in slabejega dobivamo. Ker nam vlada vedno več davke naklada, ima tudi dolžnost poskrbeti za zboljšanje kmetijstva in sicer gmotno, ne pa samo z razglasi, kajti le takrat je mogoče davke povečati, kader se kmetijstvo zboljša in tako ljudstvo zmožno stori, več davke plačevati. Pri nas pa je bilo dozdej ravno na robe!

Iz Trsta, 29. julija. A. M. [Izv. dop.] (Pomenica našega mestnega zbora o zadnjih dogodkih.) Vladni „Osservatore Triestino“ je v listu št. 165, str. 1352 priobčil obširno pomenico, katero je naše mestno starešinstvo v skrivni seji (v saboto 18./7.) končno določilo in zadnji teden ministerstvu izročilo. Posebna deputacija jo je nesla na Dunaj in izročila dr. Giskri, ministru notrajnih zadev. Ker so jo tudi drugi tukajšnji listi ponatisnili, gotovo bo tudi čitateljem „Slov. Naroda“ ljubo, da jo nekoliko bolj natanko pretresem. Tem menj bi je smelo zgrešiti naše nepristransko kritično pero, ker ona priobčuje stvari in namere, ki so popolnoma navsrežne z neovržljivimi dogodkami, ki jih je tudi „Slov. Nar.“ bolj natanko opisoval. Kdor

dobro pozna razmere, v katerih se je ta prečudna pomenica kovala, kdor pozna našega starešinstva prave voditelje po njihovih mislih in željah, ne bo nikakor strmel nad zadržajem, rečene pomenice; strmel bo pa nad drznostjo našega starešinstva, da si upa kaj takega ministerstvu izročiti in občinstvu priobčiti. Zdi se mi, kakor da bi ono hotelo nepristranskim ljudem prah v oči sipati in to ravno zdaj, ko deželna sodnija preiskuje žalostno borbo. Pa pogledimo jo!

Uvodni odstavki le počez omenjajo znane dogodbe; med njimi se nahaja marsikter popolnoma nejasen in nerazumljiv stavek. Tako pravi med drugim pomenica: Dogodek izvira iz nerazjasnega vira, zdi se nam, da izhaja iz skrivnih vzrokov in prav za prav iz praznih besedi, ki jih je zlobnost raztrosila. Zakaž ni mestno starešinstvo bolj natanko zaznamovalo onih praznih besedi. Saj je vendar menim na one meril, ki so jih znani in neznani italijanski agents provocateurs in njih pristrčni listi tukajšnji „Cittadino“ očitno trosili med ljudstvo in razdraženost in slepo strast možili. Od naših skrbnih mestnih očetov in slavne c. kr. policije bi bili pričakovali, da bodo že 13. t. m. opoldan zatrlji vse laži, ki so jih italijanski podpihači med množico trosili. Gotovo se bi meščanska kri ne bila po naših ulicah prelivala. Zakaj ni mestno starešinstvo vsaj 14. t. m. razglasilo poziva na „ubogo neoboroženo“ rovarsko drhal, ki je o polnoči napravila krvavo borbo? Morebiti se je balo, da bi podšuntana drhal njihove besede bila ravno tako malo poslušala, kakor besede onih številnih pozivov, ki jih je podžupan dr. Baseggio v imenu mestnega starešinstva poslednje dni someščanom priobčeval! Od 12. ure opoldne do polnoči je bilo gotovo dosti časa pomiriti razdraženo množico, katero so posamezni govorniki še bolj razredili. Kje so bili tisti možje, tiste oblasti, katerih dolžnost je bila podkurjeno drhal podučiti in utolažiti?

Čuditi sepa moramo sledečemu odstavku: „Neoboroženi meščani zbrani v kavarni niso na boj klicali in tudi prvi ne enega ne napadli; napadla jih je oborožena moč, ki jim je tudi zaprla vsa pota, da niso mogli uiti. Nikakor niso pozvali množice se raziti in to vendar tirja postava kakor načela človeštva; o pravem boji se prav za prav ne more govoriti, ker se nobeden ni ustavljal oboroženi moči in ker se je mnogo sto ljudi pred kakor v 2 minutah razišlo in enega mrtvega in več ranjenih na bojišči pustilo!“

Resnični dogodki podirajo popolnoma navedene besede starešinske pomenice. Kdo je na boj klical? Neštevilna drhal se zbira že o poldevetih zvečer pod prostornimi prehodi Chiozzove kavarne in na velikem prostoru pred kavarno; ona se množi od ure do ure po vseh bližnjih ulicah in prostorih. V kavarni so podkupljeni podpihači jo blezo šuntali z razdružljivimi besedami. O poldan in celi popoldan so že govorili o krvavi borbi, ki ima na večer nastati. Zbrana množica ostane več ur — od 8 do polnoči — na določenem mestu. Kdor pri neovržljivih dogodkih še noče priznati, od ktere strani izvira razdraženost, kdo da je na boj klical, tega je zagrizena strast popolnoma oslepila. Taki ljudje naj se vsaj pred svetom nikar ne ponašajo za nepristranske sporočevalce, za mirne in pravične sodnike.

Da je podšuntana drhal prva napadala posamezne okoličane, bo sodnijska preiskava dokazala. Smešno pa je trditi, da so zbrani meščani bili brez orožja. Sedaj že slednji otrok ve, da so se pripravili za velikansko rovarijo; s seboj so prinesli tolkače, nože, bodalca in revolverje. Z revolverji so streljali in enega vojaka ustrelili. Koliko jih je z revolverji ranjenih, se sedaj še ne ve. S silo razpoveda drhal je na mestu pustila, ali zgubila ali pa sama od se vrgla mnogo bodalec in pravijo 28 revolverjev. Kako se po tem pomenica še drzne trditi, da so bili meščani neoboroženi! Da slednji ni revolverja v žepu imel, je gotovo, ker taka krvava orodja so predraga. Skrivna klika ali svojbina pa tudi za eden večer ni mogla sprazniti vseh žepov, drugače bi umetno napravljena rovarija drugi dan že spozabljena bila. Ker pravi, da je podšuntana drhal imela kakih 400 revolverjev pri sebi, se tudi ne da tajiti, da bi ne bila za krvavi boj dostojno pripravljena.

Prav pa pravi pomenica (kolikor sem dosedaj mogel pozvediti o tej žalostni dogodbi), da dotične oblasti niso pred bojem ljudstva opominjale, da naj se razide. Kdo je to zakrivil, bo gotovo sodnijska preiskava pokazala. Čuditi se le moram, da niso dotične mestne in državne oblasti popred ljudstva svarile, je precej ob devetih z lepo prisilile se raziti itd.

Napačne so pa one besede pomenice, ki pravijo, da se nedolžna ne-

da. Na začetku, na prvem vtisu je mnogo ležeče, pogum se daje, ali se pa jemlje. Odbor je bil s koledarjem začel. Izdal je potem popis Kranjske dežele, — prestavljen. Štajerci so nam Kranjcem že tačas z vso pravico očitali, da naj nas bo sram, da z združenimi močmi ne moremo svoj oddelk naše slov. domovine sami popisati, in so „Slovenski Štajer“ med najboljše domače može razdelili, od katerih je nam nekaj izvirnega in gotovo temeljitejega upati, kakor smo mi od sicer slovanskega, pa vendar ne domačega moža dobili. — In potem dalje se ni nikoli posebne resnobe videlo. Zakaj postavim družbi sv. Mohorja rokopisov še ostaja? Zato ker ima tajnika, kateri se dela ne straši, kateri s slov. pisatelji pismeno občuje, dela naročuje. Ali Matica tudi? Ne vemo, dosti gotovo ne. — Kakošen razloček med odborom družbe sv. Mohorja in med Maticinim odborom! Tam tiha delavnost, tu prej razglasa, potem zopet razglasa odborove seje, pretresovanje brez kraja in konca, in nazadnje?

Če ima slovenska Matica namen tudi slov. pisatelje podpirati (in zakaj bi ga ne imela, če prav ni v §. imenovan?), čudno se nam zdi nje tajništvo. Že „Slovenec“ je bil omenil slov. Maticе vsaj nevrednega škandala, da se je spodrinil tajnik, ki je samo literat, toraj gotovo ne preobilo s Plutonovimi zakladi obdarjen, ki je zaslužen za naše slovstvo, ki bi laglje več delal za Matico, kakor se zdaj dela in je tudi zmožen za delo, — da se je namestu tega ponudil brezplačno g. prof. Lesar, da pa menda že od prvega leta plačo — nagradno imenovano — jemlje. G. prof. Lesar ima službo in sicer dobro, materialne podpore mu ni treba. Kako je to torej, da on, ki je tudi „domoljub“, ne dela ali pro patria, ali pa tistih 300 gld. ne

pusti kacemu ljubljanskemu pisatelju, kateremu bi bilo s tem pomagano, kateri bi potlej mogel brez skrbi za materialno življenje delati za slovanstvo, kateri bi svoje moči laglje izključljivo posvetil slov. Matici, kakor mnogoposlovani g. profesor in katehet?

H koncu še eno besedo ne toliko samo zastran Maticinega kakor zaradi vsacega odbora pri društvu, ki ima delo za domovino in narod naloženo. Naj bi mi šli volici in tisti, ki imajo voljeni biti, da mesto odbornikovo je v prvi vrsti dolžnost delovanja, v drugi fizična in duševna zmožnost in še le najposlednje sama čast. Vsak domoroдец, ki zaradi starosti ali zaradi preobilnih družih poslov ne more toliko delati, kakor bi moral, naj ne bi prevzel odborništva. Svete starih izvedenih mož bomo morali vedno poslušati. Vendar so še druga sredstva, s kterimi jih moremo slaviti in čestiti, kakor da jih volimo v odbor, kjer delati ne morejo. Skoro v vsih odborih pa so brezdelavnost, in to je napaka, ktera, da si je nimamo samo mi Slovenci, vendar le napaka ostane.

Naj se te odkritrosrčne besede ne sodijo, kakor „zabavljanje“ ali „zanikanje“ temu kakor želja in upanje, da moramo in bomo s časom odpravili vse napake, vso zaspanost in počasnost, in, da bomo tako dosegli nam vsim eden in edini namen: povzdigo slov. naroda.

obročena drhal (pomenica je zmiraj zove: nedolžni meščani!) se raziti ni mogla, ker jej je obročena moč na vseh straneh pota zaprla. Tu bi bilo odveč ulice imenovati, ktere niso bile zastavljene in zaprte. Zakaj se ljubeznjivi meščani naše pomenice že popred niso razšli; od 8 do polnoči so imeli gotovo dosti časa, in vsi miroljubni ob taistem času doma počivajo. Miroljubno drhal z noži in revolverji obročeno pa mora dotična oblast s silo razgnati.

K besedam „o pravem boji se prav za prav ne more govoriti, ker se nobeden (iz med nedolžnih neobročanih meščanov!) ni ustavljal obročeni vojaški moči“ itd. mi ni treba nič pristaviti. Vpili so, zabadali so, streljali so in vendar pravi pomenica, da se italijanska drhal ni ustavljala! Ali pomenica ne pozna zapisnika o raztelesenem kadetu A. Suši, ki ga je krvoločna drhal umorila — z revolverjem? Saj celo pravijo, da je dotični odsek ga trikrat nazaj poslal, da bi ga prenarodili, ker neovrljivo priča, da je kadeta nek italijanski rovar od zadelj zavrtno ustrelil. In koliko posameznih dogodkov bi vedel tu pomenici nasproti postaviti. To pa je res, da se ni vnel tako velik občen boj, kakor so ga italijanski podpihači nameravali; tudi se ni začel na določenem mestu pred Mauronerjevim gledališčem. Prekanjene butice so sicer dolgo dolgo vse pripravljale, pa njih pripravljeni so še preveč okorni bili; zato se je le na nekaterih krajih ropot začel, ko je določeno znamenje — ognjeni raket — kviško švignilo. Če so pisatelji naše pomenice poznali dotični načrt, vse namere italijanske klike in oslepljene drhali, so res lahko rekli, da boj ni bil tak, kakor bi imel biti. Pa potem, potem se bi še le bila po ulicah točila meščanska kri!

Popolnoma napačne so tudi besede pomenice mestnega starešinstva, ki pravi, da so razum c. k. vojakov, c. k. policajev in dotičnih okoliških stražnikov tudi drugi neobročeni okoliščani v mesto prišli, da so pri pogovorjenih rovarjih policiji pomagali in se je veselili. Tudi to grdo natolcevanje naših krepkih okoliščanov bo sodnijska preiskava zvrnila. Enake laži so že okoliški poslanci očitno zavrnil v mestnem zboru kakor onikrat pri shodu vseh okoliških zastopnikov in svelovalcev na Občini.

Enako kosmata laž je tudi, da so naši okoliščani mestu nevarni ker orožje nosijo. Naši okoliščani so premirni in previdni ljudje, da bi le katerikrat orožje napačno rabili. Lahonska klika in podštantana drhal je oni rovarski teden res vse storila, da bi bila miroljubne okoliščane razdražila, jih oslepila in jih zapeljala. Vse zastoj. Oni se niso dali zapeljati in Italijani v svojo največjo nevoljo ne morejo le enega Lahona pokazati, kteremu bi bili naši okoliščani kaj žalega storili. Vsi oni napadi in tepeži, ki jih je lahonska klika našim okoliščanom na hrbet natvezovala in po svojem listu — po razupitem „Cittadinu“ razglašala, so gola ostudna laž; le izmišljeni, da bi napravljena razdraženost mestne drhali prehitro ne vsahnula, ampak da bi jo še pomnožili. Dotični odsek mestnega starešinstva je moral to vendar vedeti, če je res tako natanko in nepristransko vse preiskaval, kakor je podžupan dr. Baseggio celo ministru in bečkim časnikom telegrafoval. Zakaj odsek ni onih grdih laži o naših okoliščanih med meščansko drhal zatrosenih krepko zavrnil? Kako je mestno starešinstvo moglo reči, da se okoliški bataljon kaj slabo ponša da nima nobene discipline! Kje so dogodki, ki bi spricali to grdo natolcevanje. Mestno starešinstvo naj dalje dokaže, „kje so okoliščani napadali ali žugali meščanom, ki po svojih pristavah v okolici živé? Kje so oni pot zaperali tistim, ki so v okolico šli, ali se iz svojih pristav v mesto vračali? Le enega dogodka mestni preiskavni odsek pokazati nima. Zato pravim, da se je mestno starešinstvo s svojo pomenico zakrivilo grdega naglavnega greha, ker s svojim ministerstvu izročeni pismom po krivici črni nedolžne okoliščane, zadolženo mestno drhal pa beli in miluje in vsem njenim lažem veruje! (D. d.)

Slovenskim študentom.

Bratje slovenski!

Viharen čas, v kterem je naš narod stopil na javno pozorišče, da bi si priboril svoje najsveteje pravice, da bi braneč se tujega elementa poplavi ohranil slovenski značaj čestitljivih svojih očetov, da bi se mogel v omiki, blagostanji in svobodi vrstiti k družim enake blage namere dosežajočim narodom, — stavlja nam sveto dolžnost, da tudi mi, bratje slovenski, zgodaj zberemo svoje moči, da se zgodaj dela lotimo na rodovitnem polji, ki ga nam odpira našega naroda čut in sprejemljivost za vse, kar je dobro in lepo, da se že zdaj pripravljamo za prihodnje delovanje, kajti — bodočnost je naša!

Da pa se dostojno pripravimo za resno nalogo, ktera slovenskega kakor vsacega naroda mladino čaka, da moremo zadostiti tirjatvam, ki nam jih naklada zdanji čas naglega napredovanja, treba nam ože zveze med seboj, treba da se v principih zedinimo, da moči združimo.

Zatorej se z veseljem poprimemo nasveta naših vrlih bratov na graški univerzi in uljudno vabimo vse slušatelje viših učilišč, vse abiturijente slov. gimnazij, ki nameravajo lotiti se akademskih študij, in samostojne Slovence sploh, ki imajo srce za svoboden razvoj naše narodnosti, da se v obilnem številu udeležé slovenskega študentovskega shoda 14. dan avgusta meseca.

Na dnevnem redu, kterega bomo s graškimi kolegi sporazumevši se kakor mogoče prej v „Narodu“ razglasili, bode vsa kakor posvetovanje o ustanovitvi splošnega bratovstva: „Slovenska Omladina“ — in ako se ustanovljenje sklence, posvet o načrtu

pravil, ktera se bodo prej osnovala in po skupščini potrjena na dotično više mesto predložila.

Po vsej pravici smemo udati, da boste domoljubni naši slovenski bratje brez izjeme vsi, kterim je kolikanj mogoče, obiskali ta važen dan belo Ljubljano, naše slovensko središče, kjer se v prvič zbere odrasla učeča se mladina; upati pa tudi smemo, da se naše družbe udeležé vsi drugi rojaki, ki so sicer svoje učenje dokončali in v javno življenje stopili, ki pa so z nami vred vneti za blagor domovine in si ne štejejo v nečast s slovensko mladino ena pota do enega velicega cilja hoditi.

V imenu dunajskih in praških slov. studentov.

A. Gregorič,
abs. jurist.

J. Zelenik,
abs. filozof.

J. Jurčič,
filozof.

Fr. Levec,
filozof.

Franc Tomšič,
tehnik v Pragi.

Politični razgled.

Po dolgem vgibanji in pričakovanji je vendar „Wien. Ztg.“ od 2. t. m. za zdaj rešila vprašanje, kteri c. k. namestniki se naj odstranijo in kdo postavi na njihovo mesto. „Po pripoznanih odličnih zaslugah za najvišji prestol in državo, deli so se v pokoj: Grof Gust. Chorinsky, namestnik v dolénji Avstriji, b. Bach, namestnik v Primorji, Avg. vit. Merk, deželni predstojnik v Šleziji. Na druga mesta so postavljeni: Grof K. Hohenwart-Gerlachstein, deželni predsednik na Koroškem, je imenovan za c. k. namestnika v gorénji Avstriji, Fr. vitez Mirbach pl. Rheinfeld, dosedaj deželni predstojnik v Bukovini, za deželnega predsednika ravno tam, bar. Herm. Pillersdorf, do zdaj v začasnem pokoji, za deželnega prednika v Šleziji, bar. Guido Kübeck, dosedaj namenijski svetnik in vodja c. k. okrajnega urada goriskega, za deželnega predsednika na Koroškem. — Vodstvo dolenjo — avstrijske namenstnije se je izročilo začasno namestniškemu podpredsedniku Fil. vit. Weber pl. Ehrenhoff.

C. k. namestnik in zapovedoči general v Dalmaciji bar. Fr. Filipovič je stopil na lastno prošnjo iz službe in se mu podelil red železnega križa prve vrste, na njegovo mesto je imenovan general Jan. vitez Wagner. Generalu Karlu Möringu se je izročilo vodstvo namestnije za Trst in Primorje. — Od gg. Möringa in Wagnerja pripovedujejo, da sta zmožna slovenskega jezika in da poznata dotične kraje. Kako bota vstezala pravičnim željam slovenskim, o tem se ne da za zdaj nič izreči.

Pod vodstvom znanega Nacelnja Kurande, kterega celo nemški dualistični listi zaradi njegovega govora pri strelski svečanosti prav zasmehljivo in zaničljivo obirajo, se je snišel te dni shod, kteri ima sklicati na Dunaji ljudski zbor. Temu zboru se bodo predložile sledeče resolucije: Velicega obžalovanje je vredno, da se je Avstrija vrgla iz Nemčije; ne velja združenja Nemčije iskati po aneksijah; to združenje se mora doseagati na podlagi svobode in lastne določitve posameznih kolen. — Ali bo ta program vladi dovolj določen ali nel — Ni obveljal nasvet, naj bi se združenje iskalo na federativni podlagi, češ da bi že sama beseda v Avstriji vse pokvarila: Foederatio nec nominetur inter vos!

V Zagrebu se je 29. julija prav slovesno obhajala obletnica v spomin 13 mučnikov, ki so leta 1845 padli kot borilci za jugoslovansko idejo. Još Hrvatska ni propala!

30. julija so tržaški Lahoni zopet od zadaj napadli slovenskega okoliščana in so ga s kamenjem ranili, da je moral v bolnišče.

Lwowski demonkriatično društvo predsedništva dr. Smolke je hotelo 2. avgusta napraviti ljudski tabor pod milim nebom, pri kterem bi se bila volila deputacija, ki naj bi bila šla k neki poljski svečanosti v Cirihi. Policija pa je tabor prepovedala, odvrsni dunajski listi pravijo, zato, ker bi bil njegov namen demonstracija — proti Rusiji, s ktero se hoče neki Beust sprijazniti. Mi se le čudimo, da se kdo trudi iskati razlogov: ali ne zadostuje, da je tabor prepovedan? razlogom itak nihče ne veruje.

Nemogoče je slediti vsem preiskavam, konfiskacijam in tožbam, kar nam jih sporočajo iz Českega. Ker vsemu temu navadoma tudi obsoja in ječa sledi, ne bomo dolgo čakali, ko bomo slišali: Česka je popolnoma pomirjena — ali ta mir bo — mir ječe in groba.

Listnica vredništva.

„Dom.“ od 31. julija t. l. št. 31. pravi, da sme in mora od nas tirjati, da vemo razloček med vredništvom in vrednikom. Mi moramo pripoznati, da nas je „Dom.“, kar se nje tiče, sama ob ta razloček pripravila. V 28. listu t. l. piše v opombi: „Vrednik“ podpisani; Med mejami §§., spodobnosti in zmernosti, v meji pridržkov in zdržkov (sic!), ki jih nalaga „Domovini“ dvojni javni značaj vrednikov, duhovski sploh, namreč, in studien- oziroma, religionsfondski, je ona ravno tako samosvoja (sic!) in neodvisna, kakor „Slov. Narod!“ Pripoznanje, da se preceđa politika „Dom.“ po drobnem situ „zadržkov in pridržkov“; da doleti slovenskemu narodu po „Dom.“ še le tista drobica, ki pade „Domovini“ od njene studien-, oziroma religionsfondske mize (kaj je studienfondski značaj, bi niti Lavater ne vedel povedati), je sicer zelo naivno, pa kaj more vredništvo „Slov. Nar.“ zato, in „Dom.“ naj se za svojimi ušesi počelja, da ga je storila in svetu sama nepremišljeno razkrla neločljivo zvezo med vrednikom in vredništvom, studienfondom i. t. d. — Mi le obžalujemo, da ni slavno vredništvo vseh svojih „značajev“ našelo; čemu ta „paps pro toto“? Za tako naštevaje bi mu bili hvaležni; popolnoma odveč pa je ponosno: Vi „Dom.“ ne zadušite, dokler se „vrednik“ sam „vredništva“ ne odpove, odveč za „Dom.“ in nas. — Kar se tiče žuganja, da nas „Dom.“ z a to ži, ponovili bi besede, ktere smo o svojem času pisali g. Svetcu na ravno tako žuganje. Ker pa mislimo, da je pisatelj članok „Pred našim pragom“ z g. Svetcem ena in ista oseba, nanašamo se na dotično pismo in ponovimo le, da razgovor in dokazovanje preneha, kjer se razgovorom in dokazoma žuga — z državnim pravnikom. — Svojam bralcem v pojasnilo le še enkrat povemo, da se dozdaj še noben slovenski časnik ni mogel sprijazniti z „Dom.“ politiko, da so jej bili naravnost vojsko napovedali „Slovenec“, „Zukunft“, v zadnjem svojem listu tudi kaj odločno „Slov. Primorec“ v istem smislu, kakor „Slov. Narod“.

Dunajska borza od 3. avgusta.

5% metalike 58 fl. 50 kr.	Kreditne akcije 212 fl. 40 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. 58 fl. 80	London 113 fl. 65 kr.
5% narod. posojilo 62 fl. 60 kr.	Srebro 111 fl. 35 kr.
1860 drž. posojilo 85 fl. 20 kr.	Cekini 5 fl. 40% kr.
Akcie narod. banke 731 fl. — kr.	